Lausunto ympäristövaliokunnalle 12.2.2026

Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta

Valtioneuvoston selonteko - Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Johanna Routa, Tutkimuspäällikkö

Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta

© Luke

Strategian lähtökohdat ja muuttunut tilannekuva

- **Ilmasto-, energia- ja luontotavoitteiden tulee perustua realistiseen ja ajantasaiseen tietopohjaan, sillä maankäyttösektorin hiilinielut ovat heikentyneet olennaisesti.**
- **Hiilineutraalius 2035** on mahdollista vain hyvin merkittävillä ja monipuolisilla politiikkatoimilla.
- **Hakkuiden** voimakas vähentäminen ei ole kansantalouden tai huoltovarmuuden näkökulmasta perusteltua eikä siitä aiheutuva ilmastohyöty ole pysyvä
- **Maankäyttösektorilla** on välttämätöntä vahvistaa hiilinieluja, mutta keinovalikoimaa on laajennettava, strategiassa esitetyt toimet ovat yhteisvaikutukseltaan riittämättömiä

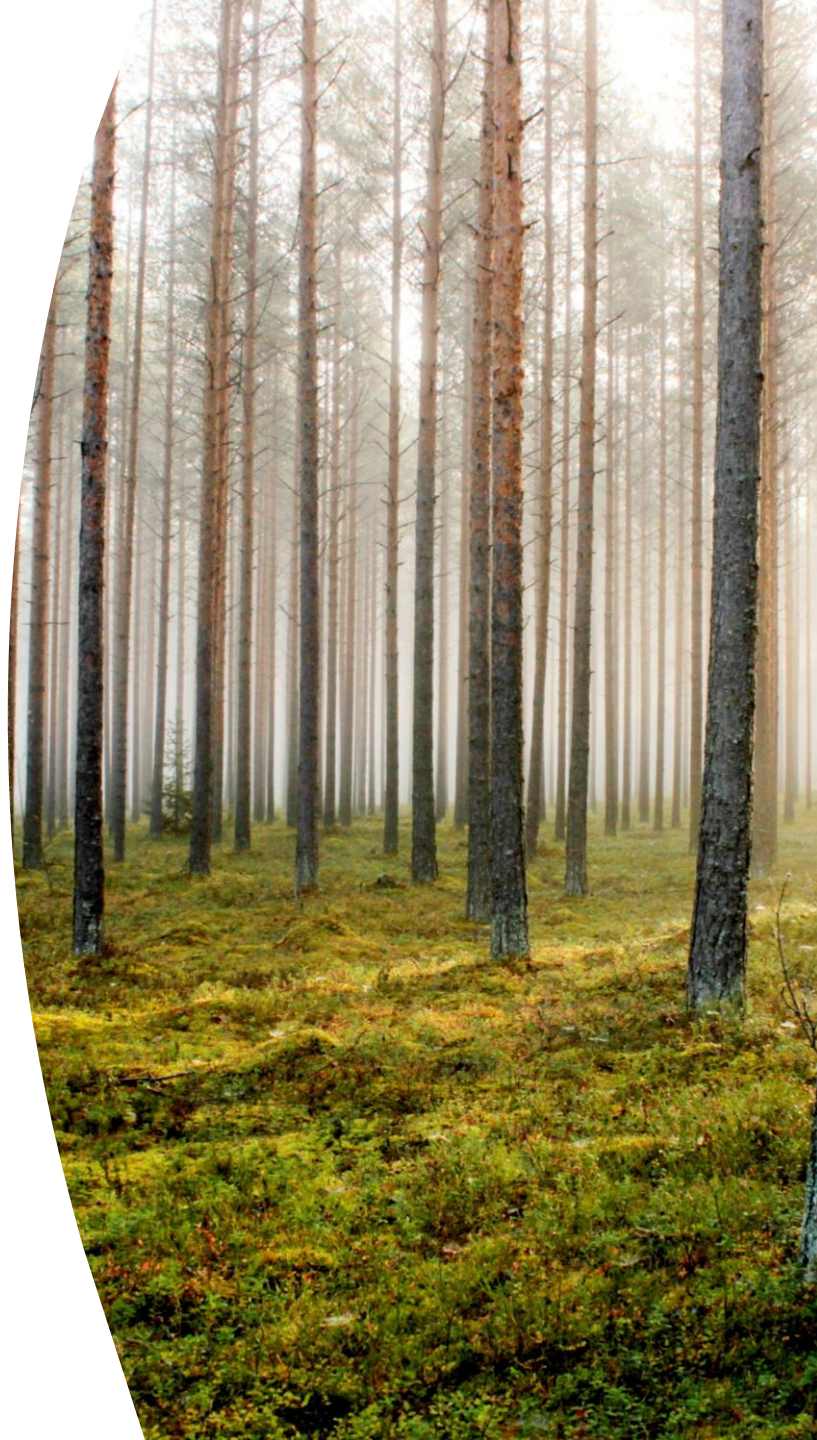

Energia, huoltovarmuus ja bioenergian rooli

© Luke

Energiajärjestelmä ja kilpailukyky

- Strategia tunnistaa **siirtoverkkojen** vahvistamisen ja kyberturvallisuudesta huolehtiminen energiamurroksen keskeisiksi edellytyksiksi, mutta strategiatason konkretisointia ja toimenpiteitä tulisi vielä vahvistaa
- **Kantaverkon alueellinen tasa-arvo** on vihreän siirtymän edellytys, siksi kapasiteettia ja liityntävarmuutta koskevia linjauksia on täsmennettävä

Bioenergia ja biogeeninen hiili:

- Bioenergian **roolia joustavana säätövoimana** ei käsitellä riittävästi, vaikka toimitus- ja huoltovarmuus korostuvat strategiassa
- **Puupohjainen energia,** erityisesti lämmöntuotannossa on tärkeä lähde biogeeniselle hiilidioksidille, mikä tarjoaa vetytaloudelle merkittävän kilpailuedun, tätä yhteyttä strategia ei avaa riittävästi
- Strategiassa tunnistetaan **puupolttoaineiden saatavuuteen** ja toimitusvarmuuteen liittyviä riskejä, mutta varastointiaikojen pidentymisen vaikutuksia poltettavan puun laatuun sekä vaikutuksia käytännön hankintaketjuihin olisi tarpeen käsitellä laajemmin

Tarve vahvalle seurannalle ja läpinäkyvyydelle

- Kasvihuonekaasuinventaarion ja skenaariolaskennan inventaario- ja mallinnusmenetelmien kehittäminen ja muutokset vaikuttavat merkittävästi nieluarvioihin. Näiden muutosten merkitystä olisi strategiassa hyvä avata enemmän.
- Strategian toteuttamiseksi tarvitaan vahvaa ja **avointa seurantaa** taustaoletuksista (mm. KHK-inventaarion ja skenaariolaskennan muutokset, metsäsektorin kehitysoletukset)
- Ilmastotoimien suunnittelu ja kestävä siirtymä edellyttävät taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti tasapainoista kokonaisratkaisua sekä **ilmasto-, metsä- ja energiapolitiikan parempaa yhteensovittamista**.

Valtioneuvoston selonteko - Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

© Luke

© Luke

Yleistä

- Taakanjakosektorin ilmastovelvoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan **lisätoimia** ja ennen kaikkea varmuutta toimien toteutuksesta ja rahoituksesta.
- Ilmastosuunnitelma voisi olla **kunnianhimoisempi**: vuoden 2030 päästövähennystavoitteet tukeutuvat isolta osin joustoihin ja aiempina vuosina saavutettuihin päästöalituksiin.
- EU:n maankäyttösektorin ja taakanjakosektorin ilmastovelvoitteisiin liittyvä **kytkös** on merkittävä riskitekijä, joka tarkentuu metsien vertailutason päivityksen myötä.

Maatalous

- Maatalouden suurin päästövähennyspotentiaali on **turvepelloissa**. On tärkeä (a) luopua huonokuntoisista turvepelloista ja (b) turvata kosteikkotoimien rahoitus, pitkäjänteiset kannustimet ja seuranta.
- **Märehtijöiden metaanipäästöjen** vähentäminen vapaaehtoisella, vaikutukseltaan todennetulla lisäaineella tai kasviöljyllä olisi tehokas lisätoimi, mutta puuttuu toimenpiteistä.
- **Typpilannoituksen tehostaminen** (optimointi) ja täsmäviljely ovat kannatettavia lisätoimia, mutta tehokas ohjaus voi olla vaikeaa.
- **Kun politiikkatoimi on ”luova”** tai johtaa uudenlaiseen maankäyttöön, on varattava aikaa ja rahoitusta viranomaisyhteistyön, seurannan ja inventaariolaskennan kehittämiseen

Luke